

raadsmededeling

onderwerp	Uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'
zaaknummer	Z/17/101427/237689
portefeuillehouder	H. Sahin
team	Bestuur en Strategie
opgesteld door	J.C. Boomsma
datum voorstel	18 december 2018

Geachte raad,

- mededeling Uw raad heeft op 1 juni 2017 unaniem met de ambities uit 'De toekomst is nu; duurzaam Oegstgeest' ingestemd:
- In 2050 is Oegstgeest als gemeenschap energieneutraal. Dit betekent dat we geen CO₂ meer uitstoten;
 - Vanaf 2020 werkt Oegstgeest klimaatbestendig. Vanaf 2050 is Oegstgeest een klimaatbestendig dorp en voldoende waterrobuust;
 - Oegstgeest heeft een economie waarin beschikbare grondstoffen zo lang mogelijk in de keten blijven en reststromen zo hoogwaardig mogelijk worden hergebruikt.

Tevens heeft uw raad het college opgedragen een uitvoeringsprogramma op te stellen, voor realisatie van die ambities. Het college heeft op 18 december jl. het uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest' vastgesteld, dat wij u hierbij ter kennisname aanbieden.

Hierin zijn de moties 'Experimenteer Ruimte Duurzame Energie Oegstgeest', 'Oplaadpalen 2.0', 'Steenbreek', en 'Tiny Forest voor Oegstgeest' verwerkt.

Wij verwachten met dit programma adequaat in te spelen op regionale en landelijke ontwikkelingen. Voor concrete invulling van een aantal onderdelen, zoals de warmtevisie, gaan wij met u in gesprek, bijvoorbeeld tijdens een beeldvormende sessie.

Het programma biedt flexibiliteit en bewaakt het overzicht

'Impuls Duurzaam Oegstgeest' beschrijft een opgave-gestuurde programma-aanpak, om de complexe uitdaging van hoge ambities voor de lange termijn aan te kunnen. Opgave-gestuurd betekent dat we met de gehele organisatie en partijen uit de samenleving werken aan het realiseren van concrete maatschappelijke opgaven. De programma-aanpak helpt om de benodigde samenhang tussen de diverse projecten te besturen en om het overzicht te kunnen bewaken.

Het realiseren van energieneutraliteit, klimaatbestendigheid en een circulaire economie is een gigantische opgave. De gemeente staat momenteel nog aan het begin van de onderzoek- en inventarisatiefase. Er zijn er veel onzekerheden over de aanpak, het tijdspad en de kosten. Opgaven als woningen van het aardgas halen en klimaatadaptatie hangen met elkaar samen en kunnen elkaar beïnvloeden. Samenwerking tussen overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners is nodig vanwege overlappende verantwoordelijkheden.

Een deel van de maatregelen of activiteiten heeft de gemeente zelf in de hand. Soms zijn andere partijen (mede) verantwoordelijk voor het resultaat, zoals inwoners, woningcorporaties, ondernemers of scholen. Als gemeente hebben wij soms een faciliterende rol, een netwerkende rol, een presterende rol of een beleidsmakende rol. Een voorbeeld is het faciliteren van energieambassadeurs in de wijken. Per maatregel en activiteit bekijken we, wat de rol van de gemeente is. Zijn we zelf verantwoordelijk, of hebben we een samenwerkende of faciliterende rol? Dit is relevant in de verantwoording naar uw raad.

De energietransitie is in samenwerking met de regio

Als uitwerking van het Klimaatakkoord Parijs (2015) werkt de Rijksoverheid aan een Klimaatwet en een Klimaatakkoord. Het voorstel voor Hoofdlijnen van een Klimaatakkoord is afgelopen zomer gepresenteerd. Naar verwachting wordt het Klimaatakkoord in het voorjaar van 2019 vastgesteld. De Klimaatwet zal daarop volgen. Tussendoelstelling van de wet is dat in 2030 een kwart van alle woningen in Nederland van het aardgas af is. Daarnaast heeft het kabinet, op advies van Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), besloten in 2030 geheel te stoppen met de gaswinning in Groningen. Dit vergroot de urgentie om energie te besparen en over te gaan op hernieuwbare energie voor huishoudens en bedrijven.

De energietransitie pakken gemeenten in Holland Rijnland gezamenlijk aan, in de vorm van het Energieakkoord Holland Rijnland en het convenant Aardgasvrije Nieuwbouw en Bestaande Bouw. In het kader van het Klimaatakkoord komt er vanuit het Rijk een eis aan regio's om een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen. Holland Rijnland wil het Energieakkoord Holland Rijnland als RES indienen bij het Rijk. Belangrijke onderdelen uit de RES waarop het Rijk gaat sturen zijn de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (van het aardgas) en duurzame opwekking van energie met windmolens op land en zonnenvelden. De RES onderschrijft het belang om in de regio samen te werken. Veel maatregelen uit het Energieakkoord hebben wel een lokale doorvertaling nodig, bijvoorbeeld het vaststellen van een warmtetransitie-visie en het stimuleren van inwoners om energie te besparen. Deze vindt u in het uitvoeringsprogramma.

De klimaatadaptatie is in samenwerking met de regio

Naast mitigatiemaatregelen zijn ook adaptatiemaatregelen nodig, om Nederland aan te passen aan de gevolgen van het veranderend klimaat. Het Nationaal Deltaprogramma beschermt Nederland tegen overstromingen, zorgt voor voldoende zoetwater en draagt bij aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Een nieuw onderdeel daarvan, het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), moet zorgen voor een versnelling en intensivering van het aanpassen van de leefomgeving aan de veranderingen in het klimaat. Opdracht aan gemeenten is met elkaar ervoor zorgen dat schade door hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingen zo min mogelijk toeneemt. De gemeenten van Holland Rijnland hebben zich bestuurlijk geëngageerd aan het DPRA en zijn aangemeld als werkregio. Momenteel doet Holland Rijnland mee aan een Europese subsidie-aanvraag voor klimaatadaptatie in de regio. Ten behoeve van de lokale doorvertaling van het DPRA is de aanpak integraal opgenomen in dit uitvoeringsprogramma.

Het programma zorgt voor een lerende organisatie

Van de gemeente Oegstgeest vraagt het realiseren van de ambities een transitie naar een duurzame organisatie. Doel is dat de organisatie na afronding van het programma in staat is om de lange-termijn ambities te realiseren. Hiervoor moeten medewerkers kennis en ervaring opbouwen om de werkzaamheden uit te voeren. Het programma voorziet hierin met trainingen en masterclasses voor medewerkers uit alle delen van de organisatie. Daarnaast is een meerjarige borging van kennis en ervaring van belang. De programma-aanpak zorgt ervoor dat duurzaamheid een vast onderdeel wordt in alle teamplannen en planning en control-producten.

De financiële middelen van de gemeente zijn beperkt

Gezien de gemeentelijke financiële situatie is het van belang dat we elke euro zo effectief mogelijk besteden, door zoveel mogelijk van onze opgaven in één keer te bereiken. Hiertoe bereiden wij ons voor, door onderzoek te doen naar de opgave, meekoppelkansen en no regret maatregelen (geen extra kosten). Op deze manier zijn we gereed (of voorbereid) indien wettelijke verplichtingen komen, en kunnen we inspelen op kansen als ze zich voordoen.

De aanpak die het college hiervoor wil hanteren is adaptief management. Ondanks toekomstige onzekerheden, moeten we als gemeente acteren op maatschappelijke opgaven. Adaptief management maakt gebruik van beschikbare informatie, maar accepteert dat er altijd onzekerheden zullen zijn. Deze onzekerheden worden transparant meegenomen in de besluitvorming.

Daarnaast heeft de gemeente onvoldoende financiële middelen om (toekomstige) opgaven alleen aan te kunnen. We moeten elke euro gebruiken om een andere mee binnen te halen. Daartoe koppelen we via dialoog mee met budgetten van andere partijen. Ook hiervoor is het van belang dat we als organisatie bekend zijn met onze opgaven en klaar zijn om in te kunnen spelen op samenwerkingskansen.

De energietransitie en klimaatadaptatie zijn (nog) niet wettelijk verplicht, maar ook niet vrijblijvend

Uit onderzoek van bureau Berenschot (november 2017) blijkt, dat de ambities van het Rijk op het gebied van klimaat en energie dreigen te stranden in de regio. Bij veel gemeenten ontbreekt het aan capaciteit en kennis om de energietransitie overtuigend ter hand te nemen. Ook wordt het bedrijfsleven nog te weinig betrokken bij regionale klimaat-doelstellingen. Het bureau constateert veel regionale initiatieven, maar de benodigde samenwerking om die verder op te kunnen schalen is nog te vrijblijvend van karakter. Berenschot adviseert de rijksoverheid te zorgen voor betere randvoorwaarden: financiering, wet- en regelgeving en het bevorderen van kennis over het onderwerp bij decentrale overheden. Provincies, gemeenten en waterschappen hebben de Tweede Kamer opgeroepen om een aantal praktische maatregelen te nemen die de energietransitie en klimaatadaptatie kunnen versnellen. Hiertoe zijn brede overlegtafels georganiseerd, voorgezeten door oud-politici, die moeten leiden tot een nieuw Klimaat- en Energieakkoord. Tijdens de laatste Bijzondere Algemene Ledenvergadering op 30 november jl. van de VNG hebben de leden ingestemd met drie randvoorwaarden voor het klimaatakkoord. Gemeenten vragen om de juiste bevoegdheden om hun regierol ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren, het proces moet zorgvuldig plaatsvinden en er moet een vergoeding voor de toename in uitvoeringslasten komen.

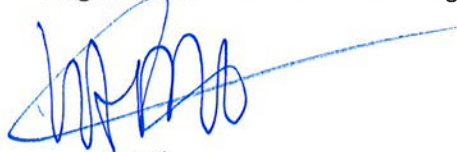
Financiën en communicatie

Voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma is een structureel bedrag van € 285.000 beschikbaar. In het programma is een globale kostenraming opgenomen, maar deze kan wijzigen, afhankelijk van meekoppelkansen die zich voordoen tijdens de uitvoering. Vanwege de benodigde flexibiliteit ontvangt uw raad bij de jaarrekening een voorstel voor het inrichten van een reserve. Tevens komen vanaf 2019 de middelen voor de programmamanager beschikbaar.

Om alle inwoners te informeren over het programma maken wij een publieksvriendelijke versie. Communicatie over de voortgang zal de gemeente laten lopen via het nog in te richten internetplatform 'Ga Goed'.

bijlage(n) | Uitvoeringsprogramma 'Impuls Duurzaam Oegstgeest'
Ambitiedocument 'De toekomst is nu; duurzaam Oegstgeest'

Burgemeester en wethouders van Oegstgeest

de secretaris
H.A. Leegstra

de burgemeester
E.R. Jaensch

